

Vironkadun kummitus

Talven tullen Vironkatu yhden vintillä on jäätävän kylmää, niin että jopa Aleksinkin unohdettuja luita alkaa kolottaa. Täällä on myös aika hiljaista, kun talossa ei enää rampaa musiikkitieteen tai fonetiikan opiskelijoita eikä professoreita. Oi niitä aikoja! Silloin täällä Vironkadulla musiikki soi kaiken aikaa.

Sen lisäksi, että luennoilla kuunneltiin gramofonilevyiltä klassikkoteoksia, kuten **Karlheinz Stockhausenin** ihanan aavemaista *Gesang der Junglingeä*, professorit joskus intoutuivat istumaan flyygelin ääreen demonstroimaan keskustelun alla olevien teosten hienouksia. Tuohon aikaan oli myös säveltapailun kurssi opiskelijoille pakollinen, ja saipa musiikkitieteen laitokselta halutessaan myös pianotunteja. Kaikki osasivat lukea nuotteja! Sellaista se oli silloin, kun yliopistossa vielä oli musiikinopettajan virkakin. Sitähän pitivät aikanaan hallussaan sellaisetkin merkkihenkilöt kuin **Robert Kajanus** ja **Leevi Madetoja**.

Noina aikoina myös opiskelijat intoutuivat usein musisoimaan keskenään. Oli madrigaalien laulantaa ja kamarimusisointia. Säveltävät opiskelijat kiikuttivat tekeleitään soittamista harrastaville tovereilleen kokeiltaviksi. Muistan, että joku pyöreäposkinen sellistipoika soitti jossain opiskelijoiden iltamissa tovereineen **Zappaa** (liekö joku italialainen säveltäjä). Onkohan musiikkitieteen opiskelijoilla vielä omaa yhtyettä? Jos olisi, niin vanha Aleksin-kummituskin tulisi kyllä mielellään sitä kuuntelemaan, kunhan ei tarvitsisi keskustakampukselta kauas lähteä.

Päätoimittaja emeritus Heikki Ahonius

Vuosina 1984 ja 1985 Synkooppi-lehden päätoimittajana toimi jo rajan tälle puolen siirtynyt **Heikki Ahonius** (1960–2006). Heikki oli musiikkitieteen, matematiikan ja filosofian opiskelija, joka näytteli ja ohjasi aktiivisesti Ilves-teatterissa

ennen ryhtymistään elokuvatuottajaksi. Sitten hän tuotti tai toimi tuotantopäällikkönä useissa elokuvissa, kuten komediaelokuvat *Takaisin Ryssiin* (1992) ja *Joulubileet* (1996), scifi-trilleri *Lipton Cockton in the Shadows of Sodoma* (1995), historiallinen elokuva *Armon aika* (1998), *Los amantes del círculo polar* (1998), *Aleksin Kiven elämä* (2002) ja monta muuta. Heikki toimitti neljä numeroa *Synkooppia*, eli opukset 19–22, ja hän tulikin seurakseni kummittelemaan vanhalle opiskelupaikalleen ja nostamaan esiin valittuja paloja mainituista lehdistä.

Opuksessa 19 musiikkitieteen lehtori, säveltäjä **Kalevi Aho** kirjoittaa suomalaisesta kansallisesta musiikkikulttuurista ja mainitsee artikkelissaan (aivan hiljattain meidän kummitusten joukkoon siirtyneen) ”täysin omaleimaisen, ulkopuolisen

modernistisäveltäjä” **Leif Segerstamin** (1944–2024). Aho kertoo, että Segerstam ”on kehittänyt omaperäisen, nuottikuvaltaan persoonallisen ’vapaapulsatiivisen’ sävellystekniikan. Tämä tekniikka antaa mahdollisuuden luoda musiikkia hyvin nopeasti ja Segerstamin tuotanto onkin erittäin laaja huolimatta siitä, että hän vieraillee kansainvälisesti kuuluisana kapellimestarina jatkuvasti maailman eri musiikkikeskuksissa. [...] Segerstam on säveltäjäasennoitumiseltaan pohjimmiltaan romantikko, jonka musiikille on ominaista melkein yli-ekspressiivinen, vellova paatos.” Lehden muiden juttujen joukossa on englannintorven soittaja **Päivi Kärkkään** haastattelu sekä Heikki Ahoniukselta runo ja vertaileva artikkeli *Amadeus*-näytelmästä ja upouudesta *Amadeus*-elokuvasta (joka on kuulemma tulossa takaisin elokuvateattereihin!).

Opuksen 20 oli saatu **Erkki Salmenhaara**lta juttu **Uuno Klamista** ja **Kalevalasta** ja onnistuttu haastattelemaan minimalistisäveltäjä **Steve Reichia**. Opuksessa 21 oli muiden muassa englanninkielinen artikkeli vierailevalta Schenker-analyysin opettaja **Robert Hattenilta** ja **Minna Lindgrenin** murska-arvio tuoreesta Dingo-kirjasta (tässä numerossa muuten on uuden Dingosta ker-

tovan *Levoton Tuhkimo* -elokuvan arvio – miten historia toistaakaan itseään!). Opuksen 22 oli hyvin monipuolinen, pitäen sisällään professori **Eero Tarastin** virkaanastujaisesityksen, jutun Sibelius-viulukilpailusta, asiaa jazzmusiikin koulutuksesta Suomessa sekä tunnelmia **Magnus Lindbergin** *Kraft*-orkesteriteoksen ensiesityksestä.

”Tarvitaanko Synkooppia? Ja miksi sitä tehdään yhä kiristyvästä hirttosilmukasta huolimatta? Emme tee tätä lehteä siksi, että se on kivaa ja hauska ajanviete riviopiskelun keventämiseksi. Alun perin Synkooppin funktiona oli toimia musiikkitieteen opiskelijain harjoittelukanavana ja sitä se on vieläkin. Jokainen lehtemme kirjoittava studentti kohentaa lähes huomaamattaan taitoaan musiikkikirjoittajana ja auraa polkuaan kohti tulevia ammattilaiskenttiä. Työnantajat arvostavat Synkooppin parissa ahertaneita, sillä näillä on haluttua kokemusta. Uskallan jopa väittää, että lehtemme on omiaan kohottamaan musiikkikritiikkiämme ja sitä kautta koko musiikkilämämme tasoa. Emmekä ole koskaan tehneet lehteä pelkästään itsellemme, vaan kaikille musiikista kiinnostuneille. Tarvitaanko Synkooppia?” **Heikki Ahonius** *Synkooppin* Op. 20 pääkirjoituksessa.

Synkooppi-lehti 25 vuotta sitten

Tasan kahdenkymmenenviiden vuoden takainen *Synkooppi* Op. 57, 4/1999, oli juhlanumero, jossa muisteltiin Synkooppi ry:n 30-vuotista taivalta (tänä vuonnahan Synkooppi ry täyttää 55 vuotta – toivottavasti tätä merkkipaaluja juhlietaan asiaankuuluvien menoin!). **Merja Hottisen** päätoimittaman lehden sivuilta löytyi muun muassa suuri musiikkitieteilijäpeli, neljä artikkelia (joista yksi englanniksi), kaksi festivaaliraporttia ja peräti neljätoista arviota – kyllä 1990-luvun synkooppilaiset sitten olivatkin ahkeria käymään konserteissa, lukemaan kirjoja ja kuuntelemaan levyjä!

”Jokainen suomalainenhan osaa myötäsnyntisestä soutaa ja hiihtää. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että perimämme on tulossa mutaatio, jonka seurauksena suomalaisille kehittyy myös synnynnäinen kyky johtaa orkesteria. [...] Arvoisa yleisö! Pahoittelemme pientä keskeytystä. Suomalaisen kapellimestarimme vaipat täytyy vaihtaa. [...] Demografisten tutkimusten mukaan vuonna 3500 suomalaista on jäljellä n. sata yksilöä ja

nykyisen suuntauksen vallitessa he kaikki ovat kapellimestareita.” **Mikko Ikkala** kolumnissa ”Kyökin puolelta”

”Synkoopin toiminta sai jälleen uuden käänteen, kun **Irma Rinne** (nyk. Vierimaa) valittiin Synkoopin puheenjohtajaksi vuonna 1976. Toimintasuunnitelmassa julistettiin, että ’Synkooppi antaa tukensa rauhantyyliä sekä tukee solidaarisuustoimia imperialismia vastaan taistelevien kansojen puolesta’. Synkooppi keräsi nimiä aseistariisunta-adressiin ja rahaa eteläisen Afrikan hyväksi. Synkooppi myös liittyi Suomi-Neuvostoliitto-Seuraan. [...] Synkoopin poliittinen kausi loppui viimeistään keväällä 1980, kun Synkoopin hallitus teki periaatepäätöksen, jonka mukaan Synkooppi ei sitoudu puoluepoliittisiin kannanottoihin. Synkooppi keskittyi siitä lähtien opiskelijoita lähellä oleviin asioihin, musiikkiin, kirjoittamiseen ja opintoasioihin.” **Merja Hottinen** ja **Mika Kauhanen** artikkelissa ”Synkoopin pieni suuri historia”

”Synkoopin juhlille leimallista on ollut kautta aikojen ’korkeatasoinen ohjelma’ sekä se, että opettajat ovat olleet innolla mukana juhlinnassa... [...] Ohjelmasta ovat yleensä vastanneet oman laitoksen oppilaat ja opettajat. Vakioesiintyjinä ovat olleet laitoksen omat musiikkiyhdyt: orkesteri, kuoro ja kamarimusiikkiyhdyt. 80-luvulla ohjelmiston legendaarisuudesta vastasi oma orkesteri, Synkoopin Enharmonikot. [...] ... vuonna 1992 perustettiin Synkoopin oma bändi, Hornetti. Ensimmäinen esiintyminen bileissä johti välittömään menestykseen, ja yhtye joutui esittämään harjoittelemansa viisi kappaletta toistamiseen samana iltana. Hornetti paisui lopulta kymmenhenkiseksi orkesteriksi. Keikkoja tehtiin Synkoopin bileiden lisäksi Hämmäläisellä osakunnalla ja Bottalla. Yhtye hajosi, kun parhaat ja kokeneimmat soittajat eivät jaksaneet enää esiintyä pelkällä kaljapalkalla.” **Merja Hottinen** ja **Mika Kauhanen** artikkelissa ”Synkoopin pieni suuri historia”

”Kaikista valmisteluista huolimatta tulee kuitenkin hetki, jolloin on ryhdyttävä kirjoittamaan. Tämä kynnyks kannattaa tehdä itselleen niin matalaksi kuin mahdollista. Toisin sanoen, opetelkaa tietynlainen tekstin käytäntö tai diskursin tuottamisen praksis: Nulla dies sine linea (ei päivääkään ilman riviä). Kirjoittakaa siis joka päivä, mitä tahansa, vaikka päiväkirjaa, runoja, kirjeitä, apuraha-anomuksia, mutta kirjoittakaa, jotta

totutte istumaan tietokoneen ääressä ja tuottamaan tekstiä. [...] Suomalaisilla opiskelijoilla on kasvatusjärjestelmästä johtuen yleensä kompleksikkaampi ja neuroottisempi luonne kuin ulkomaisilla. He tarvitsevat rajattomasti kehua, kiitosta ja kannustusta. On kaikin tavoin torjuttava suomalaisille ominaista synkkämielisyyttä, asioiden hautomista ja vatvomista mielessä. Opettajalla on tässä suuri vastuu.” **Eero Tarasti** artikkelissa ”Ohjeita gradun tekijöille”

”Yhtä asiaa täytyy kaikesta huolimatta ihmetellä: miksi jazzlogoksi oli valittu utareet? Anna-Maija Saarela selittää asiaa jazz-esitteessä: ’Rinnoilla myydään nykyään kaikenlaista, miksi ei myös jazzia? Ja sitä paitsi tuoreena (erään jazz-yhdistyksen) äitinä Happening tietää miten arvokasta ravintoa maito on. X-tra love!’” **Hanna-Mari Hieta** raportissa ”Jazzia Hämeessä: ’3 Days of Music & X-tra love”

Lähteet

Helsingin Sanomat 15.5.2011 (<https://www.hs.fi/muistot/art-2000002627510.html>)

IMDB Heikki Ahonius (<https://www.imdb.com/name/nm0014284/>)

Synkooppi 1984–1985 (Op. 19–22)

Synkooppi Op. 57, 4/1999